

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 80 0 P 071118 18 Rev
Banjaluka, 16.08.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Gorjane Popadić kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Jadranke Stanišić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca BB A.D – u likvidaciji, sa sjedištem u B., zastupana po punomoćniku S.G., advokatu iz B., protiv tuženog S. B., zastupanog po punomoćnicima P. A. advokatu iz B. L. i K.R., advokatu iz B., i po protivtužbi tuženog S. B., zastupanog po punomoćnicima P. A. advokatu iz B. L. i K. R., advokatu iz B., protiv tužioca-protivtuženog BB A.D – u likvidaciji, sa sjedištem u B., radi isplate duga i utvrđenja ništavosti, odlučujući o reviziji tužitelja protiv presude Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 071118 16 Gž od 26.12.2016. godine, na sjednici održanoj dana 16.08.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 071118 15 P od 11.04.2016. godine odbijen je tužbeni zahtjev tužioca da se obaveže tuženi da mu isplati dug u iznosu od 42.059,18 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 27.08.2015.godine do konačne isplate, kao i da mu nadoknadi troškove ovog postupka.

Istom presudom usvojen je protivtužbeni zahtjev tuženog-protivtužioca i utvrđeno da je ništav Ugovor o kreditu broj: br: ... od ... godine, zaključen između tužioca-protivtuženog i tuženog-protivtužioca, pa je tužilac-protivtuženi dužan priznati i trpjeti da ovaj ugovor ne proizvodi dejstva među strankama.

Obavezan je tužilac-protivtuženi da tuženom-protivtužiocu nadoknadi troškove ovog postupka u iznosu od 3.380,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do konačne isplate.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Bijeljini broj 80 0 P 071118 16 Gž od 26.12.2016. godine žalba tužioca je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu pobija tužilac iz razloga povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, drugostepena presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju tuženi predlaže da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da se obaveže tuženi da mu isplati dug u iznosu od 42.059,18 KM sa zakonskom zateznom kamatom od 27.08.2015. godine pa do konačne isplate, kao i da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka.

Predmet spora je i protivtužbeni zahtjev da se utvrdi da je ništav Ugovor o kreditu broj: ... zaključen dana ... godine između tužioca-protivtuženog BB a.d. B. i tuženog-protivtužioca S. B.iz B., zahtjev da tužilac-protivtuženi prizna i trpi da ovaj ugovor ne proizvodi dejstva među strankama, te zahtjev tuženog za naknadu troškova parničnog postupka.

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio da je između parničnih stranaka zaključen ugovor o kreditu dana ...godine, kojim je tužilac kao davalac kredita odobrio tuženom kao korisniku kredita kredit u iznosu od 20.000,00 KM sa rokom otplate od 8 godina, po kamatnoj stopi od 10% godišnje i sa rokom dospelosti kredita za vraćanje ... godine; da je tužilac izdao mjenicu serije ..., a tuženi potpisao mjeničnu izjavu, kao i nalog blagajni od... godine; da je tuženi u vrijeme zaključenja spornog ugovora bio zaposlen na benzijskoj pumpi B i da nije sporio činjenicu da je potpisao navedeni ugovor o kreditu, mjenicu, mjeničnu izjavu, kao i nalog blagajni, ali je istakao da nikada nije od tužioca dobio novac u iznosu od 20.000,00 KM po ugovoru o kreditu, niti je vraćao rate po tom ugovoru; da iz iskaza svjedoka C. P. proizlazi da mu je kao bivšem direktoru tužioca poznato da je tužilac u periodu od 2004. godine nadalje radnicima kompanije odobravao kredite, te da je dio tih ugovora o kreditu bio fiktivan jer novac od tih kredita nije ni isplaćivan tim radnicima kao korisnicima kredita, niti su oni imali obavezu da tužiocu vraćaju taj kredit, da je kod banke postojao spisak takvih fiktivnih kredita i da mu je poznato da je na tom spisku kao fiktivni korisnik kredita naveden i tuženi, da su ti krediti imali posebnu grupu i određenu šifru po kojoj se tačno znalo koji su fiktivni krediti i koji radnici tužioca koji su bili navedeni kao korisnici kredita niti su dobili novac od tih kredita, niti su imali obavezu da vraćaju te kredite; da ove navode potvrđuje i iskaz svjedoka T. D. koja je kod tužioca obavljala poslove od višeg stručnog referenta do zamjenika generalnog direktora i kojoj je takođe poznata činjenica da su odobravani krediti fizičkim licima koji te kredite nisu morali vraćati jer su podignuta sredstva trebala za grupaciju, da je o tim kreditima vođena posebna evidencija i da je priloženi spisak u spisu spisak fiktivnih kredita; da iz nalaza vještaka D.P. od ... godine proizlazi da tuženi nije bio stvarni korisnik pomenutog kredita, jer je u evidenciji tužioca i analitičkim karticama bilo uplata rata i na nekim je napisano ime tuženog, a na nekim samo da je uplata, da nema potvrde o plati i platnih lista tuženog, niti administrativne zabrane.

Kod takvog stanja činjenica, prvostepeni sud zaključuje da se ne može izvesti zaključak da je zaključenje ugovora o kreditu bila volja tuženog u smislu odredbe člana 28. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/05, u daljem tekstu ZOO), pri čemu okolnost da je tuženi potpisao nalog blagajni nije od uticaja na valjanost ugovora u smislu odredbe člana 99. ZOO, jer nije utvrđena zajednička namjera ugovarača da zakluče takav ugovor.

Zbog toga nalazi da je ugovor o kreditu fiktivan i da nije proizveo pravno dejstvo, jer tuženi nije koristio novčani iznos od 20.000,00 KM, koji je bio predmet tog ugovora, niti je tužiocu vraćao

kredit, pa je pozivom na odredbu člana 66. stav 1. ZOO i odredbu člana 103. stav 1. tog zakona odbio tužbeni zahtjev tužioca, a usvojio protivtužbeni zahtjev tuženog.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenično utvrđenje i pravni zaključak prvostepenog suda, te je žalbu odbio i presudu Osnovnog suda u Bijeljini broj broj 80 0 P 071118 15 P od 11.04.2016. godine temeljem odredbe člana 226. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, u daljem tekstu: ZPP) potvrdio. Obrazložio je da je pravilan zaključak prvostepenog suda da se radi o prividnom ugovoru koji nema dejstvo među ugovornim stranama, jer ne postoji saglasnost volja ugovarača za njegovu zaključenje, pa je volja proizvela pravno dejstvo samo prividno, jer je utvrđeno da je tuženi potpisao ugovor, ali da je znao da takav ugovor neće imati dejstvo između ugovarača i da neće primiti novac na ime tog ugovora, te da neće biti u obavezi da ga vraća. Našao je pravilnom ocjenu izvedenih dokaza, prije svega iskaza svjedoka C.P., koji je bio direktor tužioca i direktor filijale, kome su poznate okolnosti zaključenja takvih ugovora, a koji je izjavio da su svi ti krediti (pa i predmetni) bili zaključeni da bi se pribavio novac za poboljšanje poslovanja firme, a ne da bi se stvarno novac i plasirao u kreditna sredstva, što potvrđuju i ostali izvedeni dokazi, da tuženi nije dobio kreditna sredstva i da nije raspolagao tim iznosom niti je kredit vraćao, o čemu se izjasnio vještak finansijske struke čiji nalaz je prvostepeni sud prihvatio.

Pobijana presuda je pravilna.

Revizijom tužioca ne dovodi se u pitanje pravilnost i zakonitost odluka nižestepenih sudova.

Obaveza banke po ugovoru o kreditu je da korisniku kredita stavi na raspolaganje određeni iznos novčanih sredstava, a korisnik kredita se obavezuje da banci plaća ugovorenu kamatu i dobijeni iznos novca vrati u vrijeme i na način određen ugovorom (član 1065. ZOO).

Odredba člana 66. ZOO reguliše situacije kada su zaključena dva nevažeća ugovora: u stavu 1. - fiktivan ugovor, takozvani apsolutno prividni pravni posao, u kome stranke izjavljuju da su zaključile ugovor, ali su pri tome saglasne da ne žele zaključenje takvog ugovora (ugovarači simuliraju postojanje ugovornog odnosa, mada između njih ugovorni odnos nikada nije nastao), te u stavu 2. situaciju kada su stranke zaključile jedan ugovor koji ne žele, sa namjerom da zaključe ugovor sa drugačijim dejstvom koji prikriva prvi (prividan ugovor), tako da nastaje ne samo fiktivan, simulovani ugovor, već i disimulovani, u drugoj formi predstavljeni ugovorni odnos (prividno zaključenim ugovorom ugovarači prikrivaju stvarno zaključeni ugovor).

Prema činjeničnom utvrđenju prvostepenog suda tuženi koji je bio radnik kompanije B., je ugovor o kreditu potpisao na inicijativu tužioca, koji ga je obavijestio o elementima tog pravnog posla: da mu ta sredstva neće biti isplaćena, već će ta sredstva koristiti kompanija B. za poboljšanje poslovanja, te da nema obavezu vraćanja kredita, niti bilo kakvih obaveza prema tužiocu povodom tog ugovora, što sporni ugovor čini prividnim ugovorom u smislu naprijed navedenog člana.

Navedeno činjenično utvrđenje pobija se revizijom tužioca kroz prigovore o ocjeni izvedenih dokaza, prije svega iskazu svjedoka C. P. i T. D.. Pravilno su ocijenjeni ovi dokazi, jer

su svjedocima (C. P. koji je bio direktor tužioca i T. D. koja je kod tužioca obavljala poslove od višeg stručnog referenta do zamjenika generalnog direktora) poznate okolnosti pod kojima su ugovori o kreditu (266 ugovora među kojima je i predmetni ugovor) zaključivani. Oni su potvrdili da su takve ugovore zaključivali radnici kompanije B., da bi se obezbijedila sredstva za kompaniju, tako da radnicima nije vršena isplata novca niti su oni vraćali kredit, već firme u sastavu kompanije u kojima su radnici bili zaposleni.

Pored toga, odluke nižestepeni sudova nisu zasnovane samo na iskazima ovih svjedoka, već i na drugim izvedenim dokazima, pa ni ovi prigovori revizije nisu osnovani. Naime, vještak finansijske struke potvrdio je da je u evidenciji tužioca i analitičkim karticama bilo uplata rata i na nekim je napisano ime tuženog, a na nekim samo da je uplata, da nema potvrde o plati i platnih lista tuženog, niti administrativne zabrane, pa je pravilno bilo zaključiti da tuženi nije bio stvarni korisnik pomenutog kredita. Time što je tuženi potpisao ugovor i zahtjev za kredit, te nalog blagajne, na što se poziva revizija, ne dovodi u pitanje pravilnost ocjene dokaza nižestepeni sudova da tuženi nije preuzeo novčana sredstva po odobrenom kreditu, niti je kredit vraćao, što bi svaki korisnik kredita u situaciji kada zaključi ugovor bio u obavezi.

Kod takvog stanja stvari, pravilno su nižestepeni sudovi odbili tužbeni zahtjev, a usvojili protivtužbeni zahtjev, kada su utvrdili da se radi o fiktivnom pravnom poslu u smislu odredbe člana 66. stav 1. ZOO, koji nema pravno dejstvo među ugovornim stranama, jer su stranke u vrijeme zaključenja ugovora znale da zaključuju ugovor sa fiktivnom kauzom, a ne ugovor o kreditu prema odredbi člana 1065. ZOO.

Slijedom navedenog odlučeno je kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpavka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podraščić